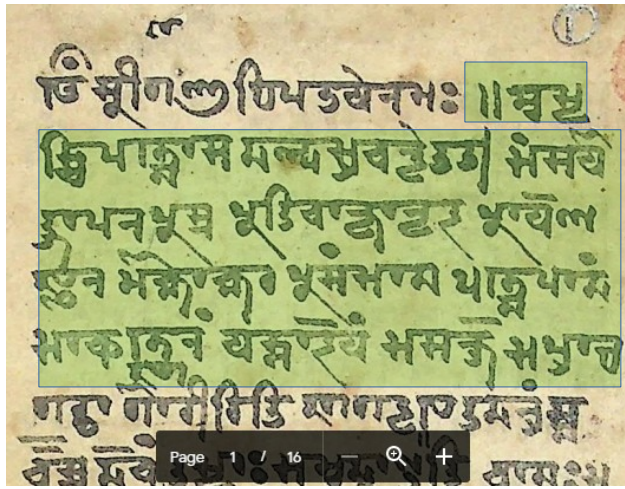

Title : Asya Vamasya Suktam (Rigveda) – Durga Suktam

अस्य वामस्य सूक्तम्

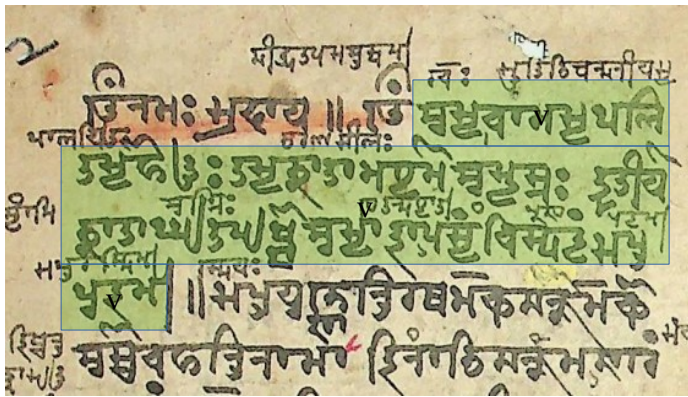
(ऋग्वेदः मण्डलम् १. सूक्तम् १६४)

सायणभाष्येण आत्मानन्दभाष्येण चोपेतम्

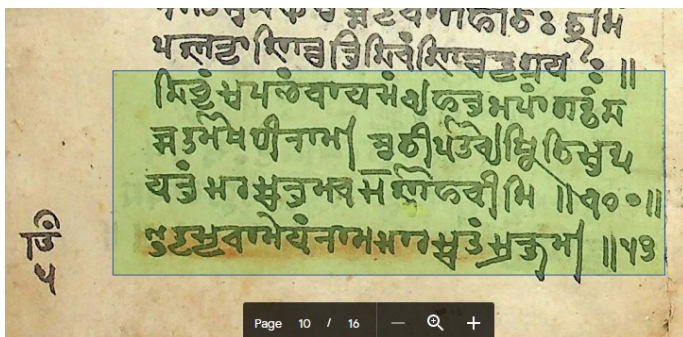
सायणभाष्यम्

अस्य वामस्येति द्विपञ्चाशद्वचमष्टमं सूक्तं दैर्घ्यतमसम् । अत्रेयमनुक्रमणिका—

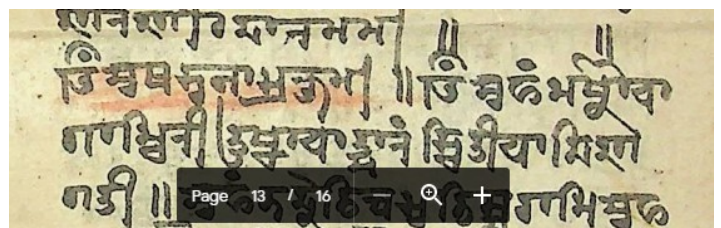
अस्य द्विपञ्चाशदल्पस्तवं त्वेतत् संशयोत्थापनप्रश्नप्रतिवाक्यान्वयत्र प्रायेण ज्ञानमोक्षा-
क्षरप्रशंसा च । पञ्चावादम्—साकंजानाम्—यद्वायत्रे—अयं स शिङ्क्ते—सप्तार्ध-
गर्भाः—गौरीः—इति जगत्यः । एतदन्तं तु वैश्वदेवम् । तस्याः समुद्राः—इति

अस्य वामस्यं पलितस्य होतुस्तस्य भ्राता मध्यमो अस्यश्रः ।
तृतीयो भ्राता घृतपृष्ठो अस्यात्रापश्यं विस्पतिं सप्तपुत्रम् ॥ १ ॥

दिव्यं सुपूर्णं वायुसं बृहन्तमपां गर्भं दशतमोषधीनाम् ।
अभीपुतो वृष्टिभिस्तर्पयन्तु सरं वन्तुमवसे जोहवीमि ॥ ५२ ॥

Ref: <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.226346/page/n33/mode/2up>Shri Durga Suktam

25

CC-0. Courtesy Sanjay Raina, Jammu. Digitized by eGangotri

वीर कवीचभनः कडु कभूवेसम्वं
 भनः कुडु वृषिभूषण्डम ॥ येवगकुभु
 उधगमकुडु रेधग कुभु उधवगम
 कुडुः उधुसूयामरुषः मभउनि
 पुगनयकुनेणवकति ॥ सुभप
 लाभयणभापयामभनं चक्रं प
 रिभसुण्ड उयोतः धिपलभुम्भु
 हुनस्रनट सुठिमाकमीडि ॥ यरु
 भपलाभम उधुठागभनिभिमं वि
 मवाठिभुगति उनेविषुष्टुवनभुने
 भाः मभाणीः धाकभडा विवेस ॥
 यभिचक्रमेभसुमः भपला निविस
 नेभुवडेमणि विसे उधुमाकः धि
 धलंभुमगरे उनेनससुः धिउत्र
 वेम ॥ यमुयरे सुठिगावडभाकि
 उधुभुठाभु इधुठं निगडकड यमु
 एगमुगटा किउं धमं याउडिदि
 पुभुभुम उधुभनसुः ॥ गयरे
 भुडिभिभीउ मकभके लभामरेषु

कन्याकम। वाकनवाकं द्विपममड
 धमक्रो॥ भिमडमधुवालीः ॥
 गणतामिचुं मिष्टुमुठाय मधुवतुमुदं
 धदंभष्टु। गायरुमभिणसिमुमुद
 मुतेमक्रोभूमिगिममकिह ॥४५॥
 उपक्रयेममुथावतुमुतेमधुमुने
 मुमुउमेमेनगम। सुमुंमचंमरिडा
 मगविधनेठीमुथममुमुमुमुवेमडा ॥४६॥
 किष्टुमुठीवमुमुठीवमुनंमुमुमुमु
 मुभनमक्रोणता। मुलममुमुमुमु
 येममुयेमवचमुंममुतेमेठगा
 य ॥ गेगमीममुवमुंमिधमुंमु
 चनेकिष्टुलेक्रोमुमुवाउ मक्रो
 लमुमुम। पिचमभनमिभाडि
 भायुंमुयउथयेठिः ॥४७॥ मुयेममि
 मुयेनगेगठीव। मिभाडिभायु
 मुभनवाणिमुमु। मगमिडिठिठि
 किमक्रोममुंविमुमुवमुंमु
 डिवमुमुमुते ॥४८॥ मुनमुयुडा

ग। इलीवमेणकुवं भट्ट सुधभृगनाम।
 लीवेभ। उष्टु मरतिष्ठणकिभेत्ते भट्टेनम
 वेनिः ॥ ३० ॥ मयमुष्टेपाभविषसु
 भानभासभरामपविठिसूगुभा। म
 मरीमीः भविप्रमीचभान सुवगीव
 डिडुवनेधुतुः ॥ यापनकुकरभेसुध
 वेमयापनक्रमस्रकिरुगिनुडभडा
 भभा। इदेनापमिवीडिसेतुतु रुधए
 निरुडिभाविवेस ॥ सुष्टेपिडासा
 निडागकिरुवतुमेभाडाप। विवी
 भलीयभा ॥ उडनयेसुष्टेदेनिरु
 रडपिडागमुकि। इतठभाणडा ३३ ॥
 प। सुभिराधरभतुं प। विष्टाः प। सु
 भियरुवनधुनकिः प। सुभिरा
 प। सुमेसुष्टेः प। सुभिवरमः धा
 मेष्टे ॥ पुयंवेमिः धोसुतुः प। वि
 टा सुयंयष्टेवनधुनकिः सुयं

गोगीप्रिमयमलिनानि उक्तकेधमी
 क्षियमीभाम उधमी सुधुपमीनवप
 मीरदुधमीभकभृक्कापममृमेन ॥
 उधुःभभृक्का सुठिविक्कागतिउनेमीव
 तिभमिससुउधुः उउःकृष्टकांउधि
 सुधुपमीवति ॥ सकभयंप्रभभारा
 मपधुंविधवडाभगणनचरेल उक्तल
 थमिभममनुवीगभुगनिउधुगलिधुव
 भानुभन ॥ इयःकमिनप उधु विम
 क्तेभंवद्वेदधउकणधम विधुम
 केवठि मधु समीठिवृगणिकधुम
 म्मेनदुपम ॥ मधुगिविक्कागिभिग
 धमगनि उनिविधुद्वृक्कायेभनीधि
 लः गुकाहीलि निठिउनेधुयति
 उगीयेधमंभनधुवमति ॥ उधुंभि
 उवक लभमिभमक रधेमिधुः भभय
 लेगनद्वन ॥ एकंभसिधुवद्वणवम
 नुमिंयुभंभउगिधुनभमः ॥ २५ ॥

10

वसुं निधानं कयः भूपलास्येवभा
 नामिं वधुदुति उमुयव/इसमनाम/3
 धामिह उेनध/विवीष्टमुते ॥ सुमस
 भूण्य सुक मकं इीमिनहु निक/33मि
 कउ उमिनाकं इिमउनसकुवेधितः
 भधिरुमलामलामः ॥ यमुभनस
 मयानेयेभयेइदेनपिसाधुभिवर
 मियेउउणवधुविमुः सुमरभमसु
 डिउमिहणउवेकाः ॥ यमुनयसुम
 यणउमवेधुनिणमामिभूषभाष्टा
 भन/ उकनकं भदिभानः भमउवर
 उचेभाष्टाः भनिमयाः ५७ ॥ भमा
 नभउमुमकधसैटवगलेठिः इमिं
 थल्लहामिहउमिरेमिहउप्रयः ॥
 मिहं भपलंवायमंशकउभपं गठंम
 सउमेधणीनभा/ उठीपउवेधुठिमुय
 यउं भमसुत्रभवमलेकवीमि ॥ ५० ॥
 उउमुवामेयं नमभमसुउं भुजुभा ॥ ५१ ॥

 ॐ
५

मिकी इधी भूषभाया सिन्धुयन्नाभां कुं
भा मवेष्टवमसुः भुनृत्तु इति भुनृत्तु इद
वेमयतीभा ॥ भयार्से चत्रभट्टिये विप
ष्टुडियः भूणि डियरं सुल्ले इत्तुभा भुभ
त्रये भन्तु उध क्रियति सुष्टि सु उ सुष्टि
वने मणमि ॥ सुलभय सुयमि सं व
ममि सुभुने वेठिन उभा न धठिः य
ल्लुभये उं उभर सुल्ले मि सुल्ले उं उभा
धि उं भुभेणभा ॥ सुल्ले नृत्तु यणत्रग उ
वे भि नृत्तु सुिपे मगवे लत्रग उ सुल्ले
एगनये भम सं दल्ले मि सुल्ले सुवाध
धि वी सुविसे ॥ सुल्ले भवे धि उगम
सुभर नृत्तु भये निगधुतुः भुभुत्तु उं वि
डि सु उवनगनि वि सु उगधुत्तु वद्ले
पभा मगमि ॥ सुल्ले भवे वा उ उवभुत्तु
भुगठभा सुवनानि वि सु धो मि
वा पगणन धा धिष्टे उ वडी भलिमान
मभुत्तु ॥ सुल्ले भि उं वल्ले भमि भुत्तु
यभा उं मत्ते सुमि डि ल्वगमले व
त्रुन सुभवः सुमने वे वि सु भाने

5

CC-0. Courtesy Sanjay Raina, Jamimu. Digitized by eGangotri